



Геннадій Іванович ГЛОБЕНКО,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків)

ІНСТИТУТ УГОДИ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА КОМПРОМІС У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Стаття присвячена дослідженню окремих положень кримінального процесуального законодавства, що регламентує провадження на підставі угод. Наведено аргументи на користь того, що одним з дієвих способів вирішення кримінально-правового конфлікту між сторонами кримінального провадження, який виник у результаті вчинення кримінального правопорушення, може бути застосування поряд з традиційними і компромісних процедур. Основною передумовою їх виникнення є неефективність використання правозастосовувачем лише «силових» способів протидії злочинності. Ефективність компромісних процедур у кримінальному процесі доведена досить тривалим досвідом їх використання в багатьох країнах світової спільноти з усталеними правовими традиціями.

У практичній площині інститут угод як визначена законодавством України компромісна процедура застосовується вже більше десяти років, втім говорити про повне його втілення та реалізацію є передчасним. Детальний аналіз приписів глави 35 КПК України свідчить про наявність окремих законодавчих прогалин або спірних питань, що безпосередньо виникають під час здійснення таких кримінальних проваджень. Сформовано висновки і пропозиції, спрямовані на вдосконалення кримінального процесуального законодавства у досліджуваній сфері.

Ключові слова: кримінальний процес, досудове розслідування, судовий розгляд, компроміс, конфлікт, сторони кримінального провадження, укладення угоди, міжнародний досвід.

Постановка проблеми. На розвиток національної правової системи в частині забезпечення прав особи в усіх без виключення сферах

правозастосовної діяльності суттєвий вплив мають міжнародні і європейські правові стандарти. У контексті розгляду досліджуваного питання особливої актуальності набувають аспекти щодо наявності в законодавстві відповідної держави ефективного юридичного механізму для вирішення кримінально-правового конфлікту. Так, у кримінальному процесі багатьох країн світової спільноти окрім традиційної процедури його належного вирішення застосовується низка компромісних процедур. Компроміс, ідея якого виникла ще в контексті теорії суспільного договору і який був предметом дослідження багатьох філософів минулого, зокрема, Т. Гобса, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, І. Канта, Г. Гегеля¹, є одним із дієвих засобів вирішення суперечності між конкретними суб'єктами і ґрунтується на ухваленні остаточного рішення не в імперативному, а виключно в договірному порядку.

Незважаючи на достатню кількість нормативно-правових актів, прийнятих на рівні Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу та Ради Європи (Каракаська декларація, прийнята Конгресом ООН з профілактики злочинності й поведження з правопорушниками та схвалена Генеральною Асамблеєю ООН у її резолюції № 5/171 від 15 грудня 1980 р.²; Рекомендація № 6 R (87) 18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам від 17 вересня 1987 р. «Стосовно спрощення кримінального правосуддя»³; Керівні принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування, прийняті шостим Конгресом ООН із профілактики злочинності та поведження з правопорушниками 7 вересня 1990 р.⁴; Резолюція ПАРЕ № 2245 (2018) «Укладання угод у кримінальному провадженні: необхідність мінімальних стандартів для систем відмови від судового розгляду»⁵ тощо), на сьогодні в Україні відсутня єдина концепція, належне правове забезпечення, наукове обґрунтування та досвід застосування компромісних процедур. Приведення національного законодавства у відповідність до загальноновизнаних міжнародних і європейських правових стандартів, обумовлює необхідність як детального аналізу, так і подальшого дослідження кримінального процесуального законодавства, практики його застосування у цьому напрямі.

Питання компромісу не втрачають своєї актуальності й привертають увагу науковців із різних галузей права. На сьогодні з цього питання в кримінальному процесі існує низка досліджень. Зокрема, цій проблематиці

¹ Меркулова Ю. В. Чи можливий компроміс в процесі правового врегулювання юридичного конфлікту. *Юридичний бюлетень*. 2015. Вип. 1. С. 140-147.

² Каракаська декларація : Міжнародний документ. Декларація. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 35/171 від 15 грудня 1980 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_964#Text.

³ Рекомендація № 6 R (87) 18 від 17 верес. 1987 р. Комітету міністрів державам-членам «Щодо спрощення структури системи кримінальної юстиції». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_339.

⁴ Керівні принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування, прийняті шостим Конгресом ООН із профілактики злочинності та поведження з правопорушниками 7 верес. 1990 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_859#Text.

⁵ Резолюція ПАРЕ № 2245 (2018) «Укладання угод у кримінальному провадженні: необхідність мінімальних стандартів для систем відмови від судового розгляду». URL : <https://www.echr.com.ua/document/rezolyuciya-parye-2245-2018>.

присвячували свої праці Ю. П. Аленін, П. О. Балов, І. В. Басиста, Ю. В. Баулін, Г. П. Власова, В. І. Галаган, І. В. Гловюк, О. Г. Добровольська, І. О. Кісліцина, С. А. Крушинський, Є. О. Курта, О. О. Леляк, В. В. Луцик, Я. П. Любченко, Ж. В. Мандриченко, В. В. Назаров, М. А. Погорецький, І. А. Тітко, А. С. Трекке, Л. Д. Удалова, П. В. Холодило, О. Г. Шило, М. Є. Шумило, О. Г. Яновська та інші. Незважаючи на суттєвий внесок вказаних правників щодо унормування проблематики досягнення компромісних процедур, окремі теоретичні і практичні аспекти не досліджувалася взагалі, розкривалася недостатньо повно або фрагментарно.

Метою статті є з'ясування сутності компромісних процедур у кримінальному процесі на прикладі укладення угоди, а також окреслення проблемних питань пов'язаних з реалізацією положень глави 35 КПК України.

Виклад основного матеріалу. Сучасна концепція розвитку компромісу в кримінальному процесі України знайшла своє відображення порівняно недавно, становлення і формування якої безпосередньо пов'язано з докорінними змінами та реформами в останні десятиріччя ХХ ст. Оскільки, разом з неможливістю повної ліквідації злочинності, нереальністю всілякого передбачення правових аномалій на хвилі кардинального реформування економічних відносин, водночас із застосуванням державного примусу виникала необхідність запровадження альтернативних інструментів, зокрема й прийомів компромісу. Необхідність розвитку компромісних процедур у кримінальному процесі також обумовлена тенденціями його розвитку в напрямі ідей змагальності, зміцнення механізму процесуальної рівності між сторонами захисту і обвинувачення тощо.

Одним з механізмів реалізації права на компроміс у кримінальному процесі є інститут угоди, який не є абсолютно новим для права України. Так, дещо подібні порядки вирішення кримінально-правових конфліктів мали місце, зокрема, в положеннях Руської Правди, Судебниках Великого князя Казимира, Литовському статуті 1529 р. У науковій літературі присвяченій генезису компромісу зазначається, що «його історія сягає у давнину, і неможливо встановити, коли сталася перша примирювальна угода між винним у вчиненні злочину і потерпілим за правилами кримінального процесу. Вивчення історичного підґрунтя компромісу певним чином посилює гіпотезу, що даний (мирний) варіант вирішення кримінального-правового конфлікту (злочину) є природним і притаманним цивілізованим системам права»¹.

Важливим чинником наукових досліджень є аналіз як положень законодавства, так і практики його застосування окремими країнами світової спільноти. Так, наприклад, поняття угоди з правосуддям в американську правову систему запроваджено ще у 1839 р. Реймондом Молі

¹ Туркота С. Виникнення та розвиток правового компромісу: історичні передумови. *Право України*. 2002. № 5. С. 46–51.

1. Втім, угоди про визнання винуватості офіційно закріплені рішенням Верховного суду США 1971 р. в справі «Сантобелло проти Нью-Йорка», в якому «plea bargaining» – угоду про визнання провини, було визнано необхідністю правового життя². Згодом 1974 р. мало місце ухвалення відповідних поправок до 11 Правил «Федеральних правил кримінального процесу США», положення яких передбачають необхідність досягнення спрощення всіх кримінально-процесуальних дій, неупередженість при розгляді справи і усунення невинуватих витрат та зволікань³. Вивчаючи сутність цього питання правники звертають увагу на те, що «найважливішим завданням досліджуваного інституту у США є врегулювання соціальних конфліктів. Встановлення ж усіх обставин кримінальної справи має другорядне значення, оскільки воно є лише засобом досягнення кінцевого головного результату. Якщо конфлікт може бути розв'язано задовільно для обох сторін, то зникає потреба встановлення всіх інших обставини кримінального провадження»⁴.

Водночас країни континентальної Європи демонструють більш обережний підхід до використання різноманітних угод з особами, які притягуються до кримінальної відповідальності. Причина цього полягає в фундаментальних відмінностях розуміння змагальності та уявлення про цінність визнання обвинуваченим своєї провини. З огляду на вказане М. М. Глоба підкреслює, що «на відміну від країн Європи, які демонструють більш стриманий підхід до вирішення кримінально-правового конфлікту на підставі угоди про визнання винуватості, навіть до повного невизнання даної процедури на законодавчому рівні (наприклад, Швеція, Ісландія), у США даний спосіб здійснення кримінального судочинства є домінуючим»⁵.

Зазначимо, що окремі елементи досягнення компромісних процедур мали місце і в КПК України 1960 р., зокрема: «кримінальну справу не можна було порушити, а порушена справа підлягала закриттю за примиренням обвинуваченого, підсудного з потерпілим у справах, які порушувалися не інакше як за скаргою потерпілого, крім випадків, передбачених ч. 2, 4 і 5 ст. 27 КПК України (п. 6 ст. 6 КПК України)»; «суд своїм вироком міг звільнити від покарання особу, яка вчинила злочин невеликої або середньої тяжкості, коли визнає, що з урахуванням бездоганної поведінки і сумлінного ставлення до праці цю особу на час розгляду справи в суді не можна вважати суспільно небезпечною (ч. 5 ст. 7 КПК України)»; «провадження в кримінальній справі могло бути закрито судом у зв'язку з: а) дійовим каяттям; б) примиренням обвинуваченого, підсудного з

¹ Леоненко М. І., Коцар А. О. Кримінальне провадження на підставі угод: Україна і зарубіжний досвід. *Держава та регіони*. Сер. : Право. 2013. № 2. С. 153–156.

² Abraham, Henry J. *The Judicial Process: An Introductory Analysis of the Courts of the United States, England and France*. 6th ed. New York: Oxford University Press, 1993. XVI. P. 177.

³ Federal Criminal Code and Rules» Federal Rules of Criminal Procedure (amendment received to January 6, 1997), West Group, St. Paul, Minn, 1997.

⁴ Новак Р. В. Кримінальне провадження на підставі угод в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харківський Національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2015. 214 с.

⁵ Глоба М. М. Застосування угод про примирення та визнання винуватості у кримінальному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2021. 20 с.

потерпілим ст.7-1 КПК України» тощо¹. Втім, «практична реалізація вищевказаних положень здійснювалась не на підставі змагального процесу, який не був притаманний тодішньому кримінально-процесуальному законодавству і ніяких процесуальних гарантій щодо пом'якшення покарання при цьому не надавалось. Перш за все це пов'язано з тим, що положення законодавства означеного періоду відповідали «каральній» ідеології, а отже на перший план висувалися виключно інтереси держави»².

Одним з напрямів реформування кримінального процесуального законодавства є пошук найбільш оптимальної рівноваги між швидким, повним та неупередженим дослідження всіх обставин кримінального провадження і забезпечення дотримання прав і законних інтересів його учасників. Тому, цілком слушно законодавець в положеннях КПК України 2012 р. запровадив нові процесуальні інститути, серед яких абсолютною новелою став інститут кримінального провадження на підставі угоди. Досліджуючи зміст цього інституту Г. Ю. Саєнко констатує, що «з набуттям чинності КПК, законодавець відмовився від встановлення об'єктивної істини в кримінальному процесі України та вважав за необхідне втілити конструкції угод про примирення та визнання винуватості до процесуального законодавства, відокремивши це провадження від загальноновизнаного, визначив його як один із особливих порядків»³.

Виникнення в національному законодавстві цього інституту, перш за все, обумовлене прагненням перейняти позитивний досвід окремих країн з питань досягнення компромісу між суб'єктами процесуальної діяльності, які відстоюють протилежні за змістом інтереси, а отже і на вирішення кримінально-правового конфлікту в цілому. До речі, після запровадження в КПК України компромісних процедур, Україна від ПАРЄ отримала певні застереження щодо можливого зловживання сторонами своїми процесуальними правами і визначила провадження на підставі угоди такими, що «... відкриті для зловживань як обвинуваченням, так і захистом. Прокурор може погрожувати обвинуваченому неналежним суворим вироком, якщо він або вона не визнає провину, навіть за відсутності достатніх доказів; і адвокат захисту може переконати перевантаженого прокурора в складній справі прийняти часткове зізнання і помірну санкцію нехтуючи іншою, більш серйозною злочинною діяльністю. Як правило, перший тип зловживань робить жертвами молодих і бідних злочинців, в той час як другий тип надає переваги багатим злочинцям, які вчинили посадовий злочин»⁴.

¹ Кримінально-процесуальний кодекс України : Закон України від 28 грудня 1960 р. № 1001-05. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.

² Глобенко Г. І. До питань регламентації інституту кримінального провадження на підставі угоди у законодавстві України. Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 1 березня 2019 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 436-439.

³ Саєнко Г. Ю. Провадження на підставі угод у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ. 2017. С. 78.

⁴ Резолюція ПАРЄ № 2245 (2018) «Укладання угод у кримінальному провадженні: необхідність мінімальних стандартів для систем відмови від судового розгляду». URL:

Досліджуючи окреслений аспект Ю. Пономаренко цілком слушно звертає увагу на випадки, коли «правоохоронці застосовують методи, що спонукають підозрюваного чи обвинуваченого визнати свою вину та погодитися на угоду, маніпулюючи фактами або перебільшуючи серйозність справи. Підозрюваний чи обвинувачений йде на угоду, перебуваючи в стані юридичної чи фактичної помилки, хоча його дії або не містять складу кримінального правопорушення, або правоохоронці насправді не мають достатніх доказів вчинення правопорушення та винуватості особи»¹. З вказаним слід погодитись, оскільки у практичній діяльності мають місце непоодинокі випадки за яких суд за наявності підстав, передбачених ч. 7 ст. 474 КПК України відмовляє в затвердженні угоди і судово провадження продовжується в загальному порядку. Так, наприклад, «...ухвалою Кам'янець-Подільського районного суду Хмельницької області від 22 квітня 2022 р. у справі № № 676/8294/18 ...відмовлено у затвердженні угоди про визнання винуватості у зв'язку з тим, що під час здійснення судового розгляду на підставі поданої прокурором угоди, під час дотримання вимог КПК України щодо роз'яснення підозрюваній суті обвинувачення та з'ясування факту її беззастережного визнання вини в тому, що ставиться їй в вину стосовно обвинувачення, підозрювана ОСОБА_4 висловила таким чином, що викликало сумнів суду щодо добровільності її позиції та щодо беззастережності такого визнання...»².

Положення, «передбачені ст. 468 КПК України виділяють наступні види угод: а) угоду про примирення та між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим; б) угоду між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості. Вищевказані угоди для сторін кримінального провадження відрізняються між собою як за своєю сутністю, так і за змістом правових наслідків, що стосуються встановлення, зміни чи припинення взаємних прав та обов'язків»³. Стратегічна мета запровадження кримінального провадження на підставі угод полягає у «спрощенні і прискоренні провадження, зменшенні витрат процесуальних ресурсів для його вирішення шляхом стимулювання осіб, які підозрюються (обвинувачуються) у вчиненні кримінальних правопорушень, до співпраці з органами досудового розслідування та прокуратури, примирення з потерпілими тощо»⁴. Водночас, перш за все, в основі укладенні угоди

<https://www.echr.com.ua/document/rezolyuciya-parye-2245-2018/>.

¹ Пономаренко Ю. Угоди про визнання винуватості: процедура та проблеми застосування. *Юридична Газета*. URL : <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/ugodi-pro-viznannya-vinuvatosti-procedura-ta-problemi-zastosuvannya.html>.

² Ухвала Кам'янець-Подільського районного суду Хмельницької області від 22.04.2019 : справа № 676/8294/18, провадження № 1-кп/676/172/19 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81455776>.

³ Глобенко Г. І. До питань регламентації інституту кримінального провадження на підставі угод у законодавстві України // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 1 березня 2019 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 436-439.

⁴ Балов П. О. Спрощені порядки кримінального провадження у стадії досудового розслідування :

лежить саме компроміс, в якому закладена пряма зацікавленість сторін, передбаченими ст. 468 КПК України, що і становить його внутрішню сутність.

Як зазначалося вище, досліджуваний інститут є порівняно новим, а отже механізм його реалізації ще повністю не відпрацьовано як судовою практикою, так і певною мірою не досліджено науковою доктриною. Зважаючи на це мають місце прояви неправильного розуміння сутності, значення, наслідків досягнення угод, передбачених ст. 468 КПК України та деяких інших аспектів з цього питання. Беручи до уваги вказане зупинимось на деяких питаннях.

У кримінальному процесі України угода є відповідним класичним договором, сутність якого полягає в тому, що одна сторона має права, а інша обов'язки щодо виконання предмету самого договору. Здебільшого це стосується питань пов'язаних з відшкодуванням шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. З огляду на вказане окремого розгляду потребують питання, що стосуються юридичної відповідальності сторін, яка настає у разі невиконання умов укладеної угоди. Втім, законодавчі положення не визначають форм взаємодії між сторонами угоди у разі її невиконання, а також не передбачають чітких засобів для забезпечення виконання відповідного зобов'язання. Особливої актуальності це питання набуває на період дії правового режиму воєнного стану, введення якого негативно впливає на певні життєві обставини. Так, зокрема, до буквального тлумачення приписів ст. 476 КПК України за випадків коли особа належним чином виконувала і навіть в більшій частині виконала взяті в угоді на себе зобов'язання, але внаслідок об'єктивних причин пов'язаних з втратою здоров'я, житла, доходів безальтернативно тягне за собою визнання її невиконаною. Вважаємо, що вищевказані аспекти не можуть слугувати підставами для застосування ст. 476 КПК України, а отже відповідні зміни мають знайти своє відображення в положеннях ст. 615 КПК України.

Також доречно звернути увагу на ще один аспект, що стосуються відшкодування заподіяної шкоди. Детальний аналіз глави 35 КПК України з цього питання вказує на те, що її відшкодування має бути виконано власними силами підозрюваного, обвинуваченого, Втім, слід враховувати їх матеріальні можливості, оскільки ключовим у цьому насамперед є застосування усіх можливих заходів для відновлення порушених майнових прав потерпілого. Отже, відшкодувати шкоду може і будь-яка інша фізична особа, що цілком узгоджується з положеннями ч. 1 ст. 127 КПК України.

Для отримання права на укладення угоди про визнання винуватості прокурор має отримати від потерпілого письмову згоду (п. 3 ч. 4 ст. 469 КПК України). Однак, положення законодавства окрім вказівки на письмову форму, не надають жодних роз'яснень, щодо змісту і відомостей які повинні міститися в цьому документі. Вважаємо, що процесуальний порядок

закріплення такої згоди потерпілого мають відобразитися в окремому протоколі. З огляду на це відповідні доповнення мають знайти своє місце у вищевказаній нормі.

Висновки. На підставі викладеного можна зробити висновок, що безпосереднім проявом компромісних процедур у кримінальному процесі є провадження на підставі угоди, підґрунтям яких є матеріально-правові і процесуальні підстави, які передбачають встановлення відповідних договірних правовідносин, і процесуальний порядок досягнення взаємних поступок між відповідними сторонами, передбаченими ст. 468 КПК України.

Інститут угоди у кримінальному процесі є дієвим та ефективним засобом досягнення компромісу не лише для потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, а й держави. У статті надано не всі приклади позитивного і негативного застосування інституту угоди. Загалом він функціонує як в Україні, так і в багатьох прогресивних державах, практика застосування яких дає змогу виявити корисні положення для подальшого реформування кримінального процесуального законодавства України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балов П. О. Спрощені порядки кримінального провадження у стадії досудового розслідування : дис. ... доктора філософії : 081 Право. Хмельницький, 2024. 252 с.

2. Глоба М. М. Застосування угод про примирення та визнання винуватості у кримінальному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2021. 20 с.

3. Глобенко Г. І. До питань регламентації інституту кримінального провадження на підставі угод у законодавстві України // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 1 березня 2019 року). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2019. С. 436–439.

4. Каракаська декларація : Міжнародний документ ООН. Декларація. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 35/17115 від грудня 1980 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_964#Text.

5. Керівні принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судові переслідування, прийняті шостим Конгресом ООН із профілактики злочинності та поведження з правопорушниками 7 верес. 1990 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_859#Text.

6. Кримінально-процесуальний кодекс України : Закон України від 28 грудня 1960 р. № 1001–05 (втратив чинність). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.

7. Леоненко М. І. Коцар А. О. Кримінальне провадження на підставі угод: Україна і зарубіжний досвід. *Держава та регіони*. Сер. : Право. 2013. № 2. С. 153-156.

8. Меркулова Ю. В. Чи можливий компроміс в процесі правового

врегулювання юридичного конфлікту. *Юридичний бюлетень*. 2015. Вип. 1. С. 140-147.

9. Новак Р. В. Кримінальне провадження на підставі угод в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харківський Національний університет імені В. Н. Каразіна. Харків, 2015. 214 с.

10. Пономаренко Ю. Угоди про визнання винуватості: процедура та проблеми застосування. *Юридична Газета*. URL : <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/ugodi-pro-viznannya-vinuvatosti-procedura-ta-problemi-zastosuvannya.html>

11. Резолюція ПАРЕ № 2245 (2018) «Укладання угод у кримінальному провадженні: необхідність мінімальних стандартів для систем відмови від судового розгляду». URL : <https://www.echr.com.ua/document/rezolyuciya-parye-2245-2018>.

12. Рекомендація № 6 R (87) 18 від 17 верес. 1987 р. Комітету міністрів державам-членам «Щодо спрощення структури системи кримінальної юстиції. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_339.

13. Саєнко Г. Ю. Провадження на підставі угод у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2017. 254 с.

14. Туркота С. Виникнення та розвиток правового компромісу: історичні передумови. *Право України*. 2002. № 5. С. 46–51.

15. Ухвала Кам'янець-Подільського районного суду Хмельницької області від 22.04.2019 : справа № 676/8294/18, провадження № 1-кп/676/172/19 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81455776>.

16. Abraham, Henry J. *The Judicial Process: An Introductory Analysis of the Courts of the United States, England and France*. 6th ed. New York: Oxford University Press, 1993. XVI. P. 177.

17. *Federal Criminal Code and Rules» Federal Rules of Criminal Procedure (amendment received to January 6, 1997)*, West Group, St. Paul, Minn, 1997.

Стаття надійшла до редакції 07.12.2024

Hennadii Iv. HLOBENKO,

PhD in Law, Associate Professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

INSTITUTE OF AGREEMENT AS A FORM OF IMPLEMENTATION OF THE RIGHT TO COMPROMISE IN CRIMINAL PROCEEDINGS

The article is devoted to the study of certain provisions of the criminal procedural legislation regulating proceedings based on agreements. Arguments are given in favor of the fact that one of the effective methods of consideration of a criminal-legal conflict between the parties to a criminal proceeding, which arose as a result of the commission of a criminal offense, can be applied in the order of traditional and compromise procedures. The main prerequisite for their occurrence is the inefficiency of law enforcement using only "forceful" methods of

fighting crime. The effectiveness of compromise procedures in the criminal process is proven by the rather long experience of their use in many countries of the world community with established legal traditions.

In the practical sphere, the institution of agreements as a compromise procedure defined in the legislation has been used in Ukraine for more than ten years, however, it is premature to talk about its full implementation and implementation. A detailed analysis of the provisions of Chapter 35 of the Criminal Procedure Code of Ukraine indicates the presence of certain legislative gaps or controversial issues that arise during criminal proceedings based on an agreement. Conclusions and proposals were formed, which are directly aimed at improving the criminal procedural legislation in the researched area.

Key words: *criminal process, pre-trial investigation, trial, compromise, conflict, parties to criminal proceedings, concluding an agreement, international experience.*